

Jaarstukken 2017

Versie: 8.0.0.0.0

Maatschappelijke ondersteuning

Programmanummer	9
Commissie	Onderwijs en Samenleving
Portefeuille(s)	Jeugd, Welzijn & Zorg

De missie van het programma Maatschappelijke ondersteuning luidt:

'De gemeente Leiden wil een stad zijn waarin alle mensen, inclusief die met een zorgbehoefte, actief kunnen participeren en zelf de regie in handen hebben bij de wijze waarop hun zorgbehoefte wordt vervuld. Het gemeentelijke beleid is gericht op het activeren van mensen om hen in staat te stellen zelf deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast organiseren we een vangnet voor de ondersteuning van zeer kwetsbare burgers die onvoldoende in staat zijn om voor zichzelf te zorgen.'

Ontwikkelingen in 2017

We werken steeds verder aan een 'inclusieve samenleving'. Een samenleving waarin iedereen mee telt en mee doet. We streven naar een stad waar de inwoners betrokken zijn en zich medeverantwoordelijk voelen voor elkaar en voor de kwaliteit van de samenleving waar ze deel van uit maken. **Programma Maatschappelijke Ondersteuning** kent een nauwe verbinding met andere programma's gerelateerd aan het sociaal domein uit deze begroting, vooral de programma's 6, 7, 8, 10 en 14. Als het gaat om de ontwikkeling van de stad in relatie tot de grote opgave in het sociaal domein, dan is steeds meer de verbinding tussen de sociale, culturele, economische en fysieke opgave van belang.

Om de **Sociale binding en participatie** verder te bevorderen is gestart met het uitvoeringsplan Wmo welzijn en ondersteuning 'Het sociaal domein in beweging' dat gaat over de vernieuwing van welzijn en preventie. Een voorbeeld hiervan is de oprichting van het Platform Leiden op 1 lijn, waarmee de verbinding tussen de 1e lijnzorgverleners (zorg zonder doorverwijzing), zorgverzekeraar Z&Z, gemeente, coöperatie SWT Leiden, EVA (mantelzorgwaardering) en coöperatie JGT HR vorm kreeg.

Voor 2e lijnzorg is een doorverwijzing nodig en 3e lijnzorg is enkel op doorverwijzing en is zeer gespecialiseerd.

In de Kaderbrief 2018 zijn extra middelen gevraagd om de toenemende druk op de **Sociale Wijkteams (SWT's)** te kunnen opvangen. De coöperatie SWT Leiden (opgericht 31 maart 2017) liet in de zomer een onderzoek doen naar de benodigde capaciteit per wijk voor de SWT's door een onderzoeksbureau. Met de coöperatie SWT Leiden, welzijnspartijen en gemeentelijke afdelingen, wordt samengewerkt om een oplossing te vinden voor het geconstateerde capaciteitstekort om het vastgestelde Kader Sociale Wijkteams in Leiden (RV 17.0448, 30 november 2017) uit te kunnen voeren. Er is in 2017 ingezet op het intensiveren van de samenwerking met het JGT, de 1^e lijnzorg, schuldhulpverlening en de GGZ om de toegang voor ondersteuning integraler vorm te geven.

Voor de **WMO maatwerkvoorzieningen** is een knelpuntenanalyse Bestuurlijk Contracteren opgesteld op basis waarvan vervolgens verbeteringen zijn doorgevoerd. Bij de overeenkomst voor Begeleiding zijn intensiteiten van begeleiding aangepast op basis van gesprekken met zorgaanbieder, cliënten en sociaal werkers. Een voorbeeld is het toevoegen van 'waakvlamcontact, waarbij de begeleiding op een zeer laag pitje staat, maar zodra het nodig is geïntensiveerd wordt zonder een nieuwe aanvraag te doen. Bij maatwerkvoorzieningen zoals begeleiding, beschermd wonen en dagbesteding zijn innovatieprojecten gestimuleerd met extra middelen. De inzet van een regionaal innovatiebudget leidde in 2017 tot 7 pilots verspreid over heel Holland Rijnland voor

beschermd wonen. Met deze pilots geven aanbieders **Beschermd Wonen** én cliënten en ervaringsdeskundigen, invulling aan de transformatie van beschermd wonen. Doel hiervan is om mensen in hun eigen woonomgeving in plaats van in een 24 uren woonvoorziening goede integrale ondersteuning te bieden. We hopen ook dat in 2018 met de uitvoering van deze pilots de wachtlijsten verkleind worden.

Ook is er gewerkt aan de omvorming van de algemene voorziening Huishoudelijke ondersteuning, die per 1 januari 2018 is overgegaan in een maatwerkvoorziening. Voor mensen met een licht verstandelijke beperking is begin 2017 een resultaatovereenkomst Beschut wonen Licht Verstandelijke Beperking (LVB) afgesloten voor de Leidse regio en de Duin- en Bollenstreek. Afspraken gelden vooralsnog tot 2019, daarna moet deze ondersteuningsvraag lokaal worden ingevuld als onderdeel van de decentralisatie maatschappelijke zorg. In het 'Uitvoeringsprogramma decentralisatie en transformatie Maatschappelijke zorg 2017-2020' staat welke stappen de gemeenten komende jaren nemen om de beoogde decentralisatie en tegelijkertijd inhoudelijke verandering van de Maatschappelijke zorg te realiseren. Eind 2017 werd echter duidelijk dat de decentralisatie op zijn vroegst per 2022 plaatsvindt.

In 2017 zijn zowel aan de Sumatrastraat als aan de Wassenaarseweg tijdelijke woningen gerealiseerd voor statushouders, mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang en reguliere woningzoekenden. Aan de Voorschoterweg is op het terrein van het Hoogheemraadschap gestart met het realiseren van nog eens 100 woningen. De kosten hiervan pakken veel hoger uit dan begroot. Daarnaast stelde Libertas, de Robijnhof beschikbaar voor tijdelijke huisvesting van statushouders, mensen met een lichte begeleidingsvraag en studenten. Libertas heeft de Robijnhof eind 2017 verkocht, de 80 bewoners (20 statushouders, 30 studenten en 30 mensen met een lichte zorgvraag) moeten voor 1 januari 2019 zijn verhuisd. Al deze projecten en de visie 'housing first' zijn succesvol gebleken: de mix van doelgroepen bleek goed uit te pakken, er was geen overlast en de bewoners waren dankzij een eigen woonruimte beter in staat hun leven weer goed op de rails te krijgen.

Het **voorkomen van dakloosheid** en het realiseren van voldoende huisvesting voor daklozen blijft een groot knelpunt. Landelijk, en ook in onze regio en eigen gemeente, stijgt het aantal daklozen. In 2017 was het aantal dak- en thuislozen dat een beroep deed op opvang, wederom fors hoger dan in voorgaande jaren. De tijdelijke nachtopvang in Gebouw C bij Nieuwe Energie is nog nodig, maar een zo spoedig mogelijke sluiting is wenselijk. Gemeenten in de regio werden en worden wederom aangesproken op hun verantwoordelijkheid om instroom terug te dringen en uitstroombmogelijkheden fors te vergroten. In Leiden is geïnvesteerd in het realiseren van uitstroombmogelijkheden in de vorm van tijdelijke huisvesting aan Sumatrastraat en aan de Wassenaarseweg.

In het **Voorkomen van geweld in huiselijke kring** is gebleken dat **Veilig Thuis** een toenemend aantal meldingen kent. Op basis van het plan van aanpak 'Naar een Toekomstgericht Veilig Thuis' is de begroting van Veilig Thuis in 2018 fors verhoogd. Hiermee kan Veilig Thuis voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen en is hiermee ook voorbereid op toekomstige ontwikkelingen. Het Portefeuilleoverleg Publieke Gezondheid heeft hierover positief geadviseerd. Het plan van aanpak Veilig Thuis en de begroting RDOG waarin de financiële consequenties zijn opgenomen worden in het voorjaar van 2018 aan de raad voorgelegd.

In de tweede helft van 2017 vond een evaluatie plaats van de nota 'Ruimte maken voor gezondheid 2014 – 2018' binnen de **uitvoering van regionaal en lokaal gezondheidsbeleid** in opmaat naar de herijking van het beleid in 2018. Gezondheid is één van de thema's binnen de omgevingswet en de verstedelijkingsopgave. Gezondheid is één van de thema's binnen de Omgevingswet en de verstedelijkingsopgave. Nieuw is het centraal zetten van het model Positieve Gezondheid. Daarbij wordt de focus een wijkgerichte inzet van gezondheid bevorderende projecten, zowel als het gaat om fysieke inrichting als sociaal maatschappelijke voorzieningen.

Eind december rapporteerde het college over de voortgang ten aanzien van de **wijkaanpak 2017**. De wijkaanpak is uitgebreid. Naast de bestaande inzet van de wijkregisseurs, de wijkplannen, de wijkvisies en de stimuleringsregeling is er nu in twee gebieden sprake van een programmatische integrale gebiedsaanpak. Een voorbeeld is het Jacques Urlusplantsoen waar het werken aan gezamenlijke geformuleerde doelen, o.a. de samenwerking tussen de verschillende partners, versterkt. Rondom de informatievoorziening naar de wijken toe is er hard gewerkt aan een nieuw middel; Stadsnieuws. Deze nieuwsbrief die vanuit de gemeente wordt verspreid via de mail naar geïnteresseerde bewoners en organisaties. Het eerste exemplaar zal in april 2018 worden verspreid. Het gaat hier om nieuws per wijk, per project en per onderwerp.

Voor de **monitoring en de kwaliteit** is een kwaliteitscommissie van start gegaan. Deze commissie is op verzoek van de gemeenteraad (RV 17.0049) door het college van B&W ingesteld (B&W 17.00555). De kwaliteitscommissie is voor de duur van twee jaar benoemd. Opdracht van de kwaliteitscommissie is het schetsen van een onafhankelijk beeld van de kwaliteit van het sociaal domein, met als het vertrekpunt de Monitor sociaal domein.

Beleidsterrein 9A Sociale binding en participatie

Doelen en prestaties bij 9A Sociale binding en participatie

Doel	Prestatie	
9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog	9A1.1 Organiseren van een passend voorzieningenaanbod dat aansluit op de sociale situatie van de wijk	✓
	9A1.2 Organiseren van activiteiten die maatschappelijke participatie bevorderen en sociaal isolement voorkomen	✓
	9A1.3 Bevorderen van cliëntbetrokkenheid en participatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning	✓
	9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk	⚠

Toelichting bij de prestatieverantwoording:

9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk

Met name basisfunctie 3, versterken van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties, en 4, het bevorderen van vrijwilligerswerk, worden nu nog niet goed ingevuld. Het contactpunt voor vrijwillige inzet heeft niet kunnen werken aan verdere bekendmaking van mogelijkheden voor vrijwilligersondersteuning voor alle sectoren en inzet op nieuwe vrijwilligersdoelgroepen, omdat er te weinig capaciteit voor beschikbaar is. Door de grote veranderingen in het sociale domein is het beroep op vrijwilligers in zorg en welzijn de laatste jaren gegroeid; zowel landelijk als in Leiden. Ook worden hoge eisen gesteld aan het werk dat vrijwilligers doen, omdat de vragen complexer en langduriger zijn. Voldoende capaciteit om goede vrijwilligersondersteuning en werving van nieuwe vrijwilligersdoelgroepen te kunnen waarborgen is van groot belang hierbij.

Effectindicatoren bij 9A Sociale binding en participatie

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2017	Bron
	2014	2015	2016	2017		
Doel 9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog						
9A1.a Schaalscore sociale cohesie*	5,8	5,7	5,9	5,8	6,0	Veiligheidsmonitor
9A1.b Percentage inwoners dat het eens is met de stelling 'Ik woon in een gezellige buurt waar mensen elkaar helpen en dingen samen doen'	33%	32%	35%	34%	34%	Veiligheidsmonitor
9A1.c Percentage Leidenaren dat vrijwilligerswerk doet**	-	32%	-	32%	33%	Stadsenquête
9A1.d Percentage inwoners dat kan terugvallen op mensen in de buurt als men hulp nodig heeft	-	67%	-	68%	69%	Stadsenquête
9A1.e Percentage inwoners - heb ik gedaan of ben ik toe bereid: 'het ondersteunen van buurtgenoten die hulp nodig hebben'	-	48%	-	49%	50%	Stadsenquête
9A1.f Percentage inwoners dat mantelzorg verleent	-	17%	-	18%	24%	Stadsenquête

*Op een schaal van 1 tot 10

**De cijfers in Leiden zijn lager dan de landelijke cijfers. Landelijke cijfers zijn lastig te vergelijken met de Leidse Stadsenquête, omdat de cijfers per onderzoek wisselen, afhankelijk van de vraagstelling en timing van het onderzoek.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op [Leiden in Cijfers](#).

Beleidsterrein 9B Preventie

Doelen en prestaties bij 9B Preventie

Doel	Prestatie	
9B1 Burgers zijn zo zelfredzaam mogelijk	9B1.1 Organiseren van een samenhangend aanbod van informatieverstrekking, advies en cliëntondersteuning	⚠
9B2 Gezondheidsproblemen worden voorkomen	9B2.1 Uitvoeren van wettelijke taken basisgezondheidszorg	✓
	9B2.2 Uitvoeren van regionaal en lokaal gezondheidsbeleid	✓